

DE SCHIM VAN MENNO TER BRAAK

Polemiek of literaire strijd moet, net als een roman, aan bepaalde eisen kunnen voldoen, wil die interessant zijn. Iemand die hoog van de toren blaast moet van goede huize komen. Als het niet overdreven wordt, mag er wel eens een steek onder water gegeven worden als de stijl ermee gediend is. Maar zelfs dat mis ik in het bij de (recent professioneel geworden) uitgeverij Vriendenlust uitgekomen boekje van H. van Galen Last met de titel *De spoken van W.F. Hermans*. Op het omslag is het woord 'spoken' in een andere kleur gedrukt. Dat nodigt natuurlijk uit om er na lezing van het geschrift iets toepasselijkers voor in de plaats te zetten, bijvoorbeeld *De overwinning van W.F. Hermans*. Volgens de tekst op de achterzijde staat in deze uitgave het lang verwachte antwoord van de heer Van Galen Last op het polemische oeuvre van W.F. Hermans, waarvan 'Mandarijnen op zwavelzuur het middelpunt vormt'.

Dat had interessant kunnen zijn, maar helaas hoe belabberd heeft de schrijver zich van zijn taak gekwetend. Op de eerste plaats staan er in dit boekje van 56 pagina's veel zinnen die gewoonweg niet te begrijpen zijn. Wat staat er nou in zinnen als: 'Het is waar dat er ongeveer 30 jaar ligt tussen de beide uitspraken, maar wie de Mandarijnen las, zal de woorden van Hermans in Bzzlletin veel eerder hebben verwacht' of 'Zij (lezers) kunnen zich nu eenmaal nauwelijks voorstellen dat iemand er niet tegenop ziet dingen neer te schrijven, die alleen Hermans geen moeite kosten.'. Pijnlijker zijn de pogingen van Van Galen

Last om scherp te zijn, de brugklasser die zijn leraar op woorden probeert te vangen. Hermans heeft over Ter Braak geschreven: 'Zijn leven lang is hij in de kantlijn van andermans boeken blijven schrijven.' Goed, daar kun je het niet mee eens zijn, maar er is, hoop ik toch, geen enkele essayist die als volgt verdedigd wil worden: 'Romanciers geloven soms dat zij dichter bij het leven staan dan de kamergeleerden die essays zouden schrijven. Maar hun notitieboekjes, vol van hun erotische ervaringen en de sterke verhalen uit hun stamcafés, laten zien dat ook zij dikwijls begonnen zijn met het schrijven in de kantlijnen.' Als je dit leest voel je de plaatsvervangende schaamte opkomen.

Voor alle duidelijkheid, Van Galen Last is al 25 jaar een pleitbezorger van Ter Braak en Du Perron en iedere keer als er iets onaardigs over hen gezegd wordt, probeert hij een aanval, zoals een honnête homme dat betaamt, te pareren. Hij is al zo vaak de mond gesnoerd dat niemand dit meer echt serieus neemt. Al jaren ('lang verwacht') ligt Van Galen Last tandenkarsend en draaiend in zijn bed te zinnen op een reactie waardoor 'de grootste levende schrijver' tot 'een polemistje rozewater' (Hermans) ineem zou schrompelen. Deze jongensdroom staat helemaal uitgeschreven op de achterkant van deze 'kleine bijdrage tot de moderne cultuurgeschiedenis van Nederland'. Alleen het bijbehorende boek valt tegen; voor de rest kan Van Galen Last tevreden zijn. Een voorpublicatie is zelfs als 'Het HP essay' gecovered.

Ongeveer alles wat Van Galen Last tegen Hermans inbrengt, slaat op drie bladzijden (59-61) van **Mandarijnen op Zwavelzuur**, dat jarenlang alleen antiquarisch te koop was, op een interview gepubliceerd in een schooltijdschrift of op zinnen die Ter Braak en Du Perron niet geschreven hebben, maar 'stel dat'. Dat laatste is niet grappig bedoeld. Verontwaardigd schrijft Van Galen Last dat Hermans voor mevrouw Douwes Dekker-Post van Leggeloo (inderdaad een nazaat van Multatuli) steeds Post van Leggeloo schrijft, 'en het is niet moeilijk te vermoeden met welke fijnzinnigheden hij Du Perron en Ter Braak zou hebben overladen, als zij zich aan dezelfde slordigheid schuldig zouden hebben gemaakt'.

Van Galen Last moet wel erg op dreef zijn geweest toen hij deze cultuurgeschiedenis eind augustus schreef. Zonder dat duidelijk is waarom, last hij zelfs een halve bladzijde lang de dialogvorm in. Een beetje lachwekkend is het ook wel dat hij steeds '(sic)' achter vermeende fouten van Hermans schrijft, ook achter 'beargumenteerd' (sic), terwijl hij zelf 'anekdoten met een 'c' schrijft en Ter Braaks etc. als Ter Braak's. Om maar niet te spreken van slordigheden, bijvoorbeeld door te schrijven dat Hermans wis- en natuurkunde gestudeerd heeft.

Tja, en om Carel Peeters een onverdacht bewonderaar van Hermans te noemen, moet je kennelijk ook H. van Galen Last heten of, zoals Hermans het zegt, Van Gal en Last.

Hans Renders